

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

**VZDELÁVANÍM
PEDAGOGICKÝCH ZAMESTNANCOV
K INKLÚZII MARGINALIZOVANÝCH
RÓMSKYCH KOMUNÍT**

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Kód ITMS: 26130130051

číslo zmluvy: OPV/24/2011

Metodicko – pedagogické centrum

Národný projekt

**VZDELÁVANÍM PEDAGOGICKÝCH ZAMESTNANCOV
K INKLÚZII MARGINALIZOVANÝCH RÓMSKYCH KOMUNÍT**

Mgr. Katarína Hvizdová

ZVIERACÍ HRDINA A DETSKÝ ČITATEĽ

2014

Vydavateľ: Metodicko-pedagogické centrum,
Ševčenkova 11, 850 01 Bratislava
Autor UZ: Mgr. Katarína Hvizdová
Kontakt na autora UZ: ZŠ – Ul.karpatská 803/11, Svidník
Názov: Zvierací hrdina a detský čitateľ
Rok vytvorenia: 2014
Oponentský posudok vypracoval: Mgr. Miroslava Javorská
ISBN 978-80-8052-944-4

Tento učebný zdroj bol vytvorený z prostriedkov projektu Vzdelávaním pedagogických zamestnancov k inklúzii marginalizovaných rómskych komunít. Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov Európskej únie.

Text neprešiel štylistickou ani grafickou úpravou.

Obsah:

ÚVOD	4
1. Miki a Kiki na dovolenke	5
2. Vlk a kozliatka	11
3. Opica	18
ZÁVER	24

ÚVOD

Slovenský jazyk je pre väčšinu detí nudný a náročný, preto sa objavuje potreba ho oživiť a deti prilákať na rôzne aktivity, ktorými si nebudú uvedomovať, že sa musia niečo učiť. Deti takisto nechcú veľmi čítať a už vôbec nie vo svojom voľnom čase. Preto som sa rozhodla slovenský jazyk a literárnu výchovu integrovať do jedného celku a deti vôbec nebadajú učenie, ale začíname hodinu s otázkou: „Ako sa dnes budeme hrať?“

Literárna výchova svojím zameraním jednoznačne smeruje k výchove kultúrneho čitateľa, pre ktorého by sa čítanie malo stať nevyhnutnou životnou potrebou.

Práca s literárnym textom zohráva dôležitú úlohu pri formovaní jazykovej kultúry žiakov.

Namiesto tematických celkov napr. hláska a písmeno, rozkazovacie vety alebo namiesto viac-menej izolovaných slohových tém (reprodukcia textu, beseda, rozprávanie...) volím názvy: Kiki a Miki na dovolenke, či Vlk a kozliatka, ktoré okamžite vyvolajú u detí záujem. Preto ponúkam vypracovaný integrovaný projekt v rozsahu troch podtém.

1. KIKI A MIKI NA DOVOLENKE

Jazyk. téma: **Zvuková stránka jazyka a pravopis: „Hláska a písmeno“**

Sloh. téma: Rozprávanie vlastného zážitku

Liter. téma: Rozprávky slovenských autorov: „Kiki a Miki na dovolenke“

VZDELÁVACIE CIELE

Jazyková zložka: **poznávací** – rozlíšiť hlásku a písmeno

komunikačný – vedieť správne vyhláskovať slová

formatívny – podnecovať verbálnu tvorivosť

Slohová zložka: **poznávací** – poznať pravidlá rozprávania

komunikačný – rozvíjať schopnosť rozprávať o vlastných zážitkoch

formatívny – vedieť správne využiť voľný čas

Literárna zložka: **poznávací** – čítať s porozumením a zážitkovo

komunikačný – rozvíjať schopnosť dopovedať príbeh

formatívny – rozvíjať slušné správanie a pochopiť jeho význam

Metódy: motivačný rozhovor, hlasné čítanie U, brainstorming, hlasné čítanie Ž, zhlukovanie, foneticko-pravopisné cvičenie, kognitívne cvičenie, lexikálne cvičenie, lexikálno-štylizáčné cvičenie, pravopisné cvičenie, jazykové cvičenie, kompozično-štylizáčné cvičenie, omaľovanka, mimočítankové čítanie, písmenové domino

Pomôcky: text: „Kiki a Miki na dovolenke“, obrázky zvierat, abeceda, obrázok opice, písmenové domino

Typ vyučovacej hodiny: Integrované projektové vyučovanie

ŠTRUKTÚRA INTEGROVANÉHO PROJEKTU

Organizačná časť: - príprava pomôcok

- pozdrav
- zápis do triednej knihy

1. FÁZA: EVOKÁCIA

Metódy: motivačný rozhovor, hlasné čítanie U, brainstorming, hlasné čítanie Ž, zhlukovanie

Motivácia: MOTIVAČNÝ ROZHOVOR

U sa so Ž porozpráva o zoologickej záhrade a ukáže im obrázky niektorých zvierat

Boli ste už niekedy v zoologickej záhrade?

Aké zvieratká tam môžete vidieť?

Ktoré zvieratá sa najviac podobajú ľuďom?

Viete, odkiaľ pochádzajú?

Ktoré zvieratko by ste chceli mať doma?

Ako sa musíme správať v zoologickej záhrade?

Prečo nesmieme zvieratká vyrušovať?

1. Zážitkovo – interpretačná fáza

(didaktická funkcia – vyvolať zážitok z umeleckého textu)

1. Hlasné čítanie U

U prečíta nahlas rozprávku „Kiki a Miki na dovolenke“ z knihy KIKI A MIKI od Eleny Čepčekovej. Kniha je o dvoch opičkách – sestričkách, ktoré chcú všetko vyskúšať, no niektorým veciam vôbec nerozumejú. Na svojich potulkách zažijú veľa úsmevných príhod a s jednou z nich sa s vami podelia. Tak počúvajte....

2. Brainstorming

Deti, čo sa podľa vás stalo potom? Rozmýšľajte v skupinách a potom každá skupina povie svoj názor.

3. Hlasné čítanie Ž

U rozdá žiakom text a žiaci ho nahlas prečítajú.

2. Motivačno – invenčná fáza

(didaktická funkcia – zhromaždiť materiál k východiskovému textu)

4. Zhlukovanie

U napíše na tabuľu slovo „DOVOLENKA“ a úlohou Ž je k nemu priradiť čo najviac slov, ktoré s týmto pojmom súvisia.

DOVOLENKA

2. FÁZA: UVEDOMENIE SI VÝZNAMU

Metódy: foneticko-pravopisné cvičenie, kognitívne cvičenie, lexikálne cvičenie, lexikálno-štylizačné cvičenie

1. Motivačná fáza

(didaktická funkcia – motivovať vyvodenie nového pojmu)

5. Foneticko – pravopisné cvičenie

a, Zapiš po písmenách ako sa volali opice.

b, Vyhláskuj ich mená.

- na základe toho, U vysvetlí Ž: Hláska je zvuk. Hlásku vyslovujeme a počujeme. Písmeno je znak. Písmená vidíme a píšeme. Hlásky sa zaznačujú písmenami.

2. Expozičná fáza

(didaktická funkcia – objavovanie nových poznatkov a súvislostí)

6. Kognitívne cvičenie

a, Rozhodni, kde vidíš písmená a kde počuješ hlásky.

b, Názvy vecí, ktoré vydávajú zvuk, napíš do písanky.

7. Lexikálne cvičenie

a, Prečítaj slová zapísané po písmenách:

S-E-S-T-R-I-Č-K-A, L-E-O-P-A-R-D, B-A-N-Á-N-O-V-N-Í-K, S-K-Á-K-A-Ť,
S-T-R-A-C-H, D-O-V-O-L-E-N-K-A, H-R-D-I-N-S-T-V-O, A-F-R-I-K-A

b, Spočítaj písmená v každom slove

Lexikálno-štylizáčné cvičenie

Tri slová z predchádzajúceho cvičenia použi vo vetách.

3. FÁZA: REFLEXIA

Metódy: pravopisné cvičenie, jazykové cvičenie, kompozično-štylizáčné cvičenie, omaľovanka, mimočítankové čítanie

1. Fixáčná fáza

(didaktická funkcia – aplikácia nových vedomostí)

9. Pravopisné cvičenie

Doplň chýbajúce písmená a text prepíš.

_ irok _ ďale_ o sa r_ znies _ l chý _ o _ voych _ iko _ ných opi _ kác _ , k _ oré aj lie _
ali, aj _ ierne _ o leopr _ a na _ lašil _ a n _ po _ on sa zd _ avé a be _ ú _ hony do _ ov
vrá _ ili. No op _ ciam na _ väč _ i zále _ alo na tom, aby sa o ich _ rdinst _ e do _ vedel p
_ p _ gáj Ar _ and. A _ ak sa _ neď vy _ rali k ne _ u.

10. Jazykové cvičenie

Z písmen zlož čo najviac rôzne dlhých slov. Písmená môžeš použiť v jednom slove aj viackrát.

A E O U M K P I

2. Štylizáčná fáza

(didaktická funkcia – produkovať vlastné nápady)

11. Kompozično – štylizáčné cvičenie

Ž porozprávajú vlastný pekný zážitok zo svojej dovolenky alebo z prázdnin.

3. Zážitková fáza

(didaktická funkcia – stimulovať čitateľský zážitok)

12. Omaľovanka

Ž dostanú obrázok opice, vymaľujú si ho a vymyslia ako by sa mohla inak volať. Meno zapíšu po písmenách.

13. Mimočítankové čítanie

Ž majú doma prečítať inú rozprávku z knihy „KIKI A MIKI“ a porozprávať aké dobrodružstvo opičky ešte zažili.

Záverečná časť: **DOMINO**

Ž si zahrajú písmenové domino.

- zhodnotenie vyučovacej hodiny
- rozhovor so Ž o tom, čo sa im páčilo, alebo nepáčilo
- poďakovanie za príjemnú atmosféru

KIKI A MIKI NA DOVOLENKE

(Z knihy KIKI A MIKI od Eleny Čepčkovéj)

Široko-d'aleko sa rozniesol chýr o dvoch šikovných opičkách, ktoré aj lietali, aj čierneho leoparda naplašili a napokon sa zdravé a bez úhony domov vrátili. No opiciam najväčšmi záležalo na tom, aby sa o ich hrdinstve dozvedel papagáj Armand. A tak sa hneď vybrali k nemu. Armand počúval, pokyvoval krásnou hlavou a napokon povedal:

„Teraz, keď ste už také slávne, nemali by ste behať neupravené, strapaté a špinavé.“

Opice pozreli na seba a uznali, že Armand má pravdu. Srdiečka im od strachu ešte stále nahlas bubnovali, labky mali poodierané a srst' sa im ježila, len čo si spomenuli na čierneho leoparda.

„Veru takto nemôžeme vyjsť medzi zvieratká, - uvažovala Kiki.

„Všade nás budú oslavovať, všade si nás budú obzerať.....

„Tak, tak, sestrička, - prikyvovala Kiki, - mali by sme sa svetu ukázať veľmi krásne. Len ako to spraviť?“

„ja vám poradím, - naklonil sa Armand z plotu. –Viem, ako to robia u priateľa. Chod'te do údolia medzi banánovníky a urobte si dovolenku.

Opice od radosti zvýskli. to je ono! Už robili všeličo, ale dovolenku ešte nie. Viac sa nevyptovali a behom sa pustili so údolia. Keď sa najedli banánov do popuku, začali rozmýšľať, ako sa vlastne taká dovolenka robí. prečo sa len nespýtali Armanda? No keď sú už tu, trochu si pospia a potom sa pôjdu spýtať. A tak spali a zase jedli a z dlhej chvíle si jedna druhej prečesávali chrbty, až sa im srst' začala pekne lesknúť. Ale do večera ich aj to prestalo baviť. dohodli sa, že predsa len škoda takto márnit' čas a že sa hneď ráno pôjdu opýtať Armanda, z čoho si majú spraviť tú dovolenku.

Lenže v noci sa nebo zatiahlo čiernymi mrakmi a spustil sa hustý dážď. Pršalo jeden deň, pršalo druhý i tretí. V Afrike to tak býva, že je najprv dlho horúčosť a sucho a potom zas dlho prší. Do údolia medzi banánovníky začala voda stekať v celých potokoch a opice každú polhodinu vystupovali po veľkých listoch vyššie a vyššie. keď už boli na samých vrchovcoch, Kiki pokrútila hlavou a povedala:

„Sestrička Miki, tu na týchto banánovníkoch si raz nemáme z čoho spraviť dovolenku, a ak sa čím skôr nedostaneme hore na kopec, tak nás tu ešte aj vytopí.“

Miki sa strašne naľakala, ved' ona sa už dva razy topila. Raz keď sa učili lietať a raz, keď ju naháňal krokodíl.

„Pod'me, Kiki, Pod'me, moja milá, kým je čas, - prosila a triasla sa od strachu. –Čo nás po dovolenke. Ktožehovie, možno to ani nie je dobré.“

„A možno sa to dá aj inde spraviť, nielen medzi banánovníkmi, - súhlasila hneď Kiki. – Pod'me!“

Opice skákali z lista na list, prenášali sa zo stromu na strom, ale keď doskákali na koniec, videli, že sú veru od skalnej steny stále veľmi ďaleko. No medzi nimi a skalami stál oplotený dom Armandovho priateľa.

„Musíme sa dostať k Armandovi, - rozhodla Kiki, - ten nám dajako pomôže.“

Zošmykli sa na zem a tam vody po kolená. Ale čo už mali robiť? Hoci im to veľmi nevoňalo, museli sa v nej dlhý kus čípať. Keď zastali na pevnej zemi, prekvapene sa pozreli na seba.

„My sme sa neutopili, - šepkali, - my sme predsa len ukrutne múdre opice.“

VLK A KOZLIATKA

Jazyk. téma: Rozkazovacie vety

Sloh. téma: Rozprávanie príbehu podľa série obrázkov

Liter. téma: Žánre ľudovej slovesnosti – dramatizovaná rozprávka „Vlk a kozliatka“

VZDELÁVACIE CIELE

Jazyková zložka: **poznávací** – rozlíšiť rozkazovaciú vetu od ostatných druhov viet

komunikačný – správne intonovať rozkazovacie vety

formatívny – vedieť iným rozkázat'

Slohová zložka: **poznávací** – uvedomiť si význam ilustrácie

komunikačný – porozprávať príbeh podľa obrázkov

formatívny – vytvárať kooperáciu medzi žiakmi

Literárna zložka: **poznávací** – rozvíjať lit. povedomie detí prostredníctvom dramatizácie

komunikačný – správne prízvukovať slová a intonovať vety

formatívny – pochopiť dôsledky nezodpovedného správania

Metódy: pantomíma, počúvanie CD, otázky na porozumenie, kocka, lexikálno-štylizáčné cvičenie, dialogizované čítanie, interpunkčné cvičenie, fonetické cvičenie, popletená rozprávka, príbeh podľa obrázkov, pravopisné cvičenie, dramatizácia, kompozično-štylizáčné cvičenie, mimočítankové čítanie, symboly

Pomôcky: Cd s rozprávkou „Vlk a kozliatka“, kocka, zdramatizovaný text: „O kozliatkach“, text s popletenou rozprávkou, obrázky k rozprávke, symboly

Typ vyučovacej hodiny: Integrované projektové vyučovanie

ŠTRUKTÚRA INTEGROVANÉHO PROJEKTU

Organizačná časť: - príprava pomôcok

- pozdrav

- zápis do triednej knihy

1. FÁZA: EVOKÁCIA

Metódy: pantomíma, počúvanie CD, otázky na porozumenie, kocka

Motivácia: PANTOMÍMA

U vyberie dvoch Ž, ktorým povie názov dnešnej rozprávky a Ž ju musia zahrať. Ostatní Ž hádajú ,aká je to rozprávka.

1. Zážitkovo – interpretačná fáza

(didaktická funkcia – aktivizovať Ž, vyvolať zážitok z textu formou netradičného sprístupnenia)

1. Počúvanie rozprávky na CD

Na dnešnej hodine si vypočujeme rozprávku o neposlušných kozliatkach, ktoré na svoju nezodpovednosť veľmi doplatili. Túto rozprávku už mnohí z vás poznajú. A ako sa všetko skončí sa dozviete už o chvíľu.

2. Otázky na porozumenie

1. Koľko kozliatok mala mama koza?
2. Prečo nechala kozliatka samé doma?
3. Ako vlk oklamal kozliatka?
4. Koho prosil vlk o pomoc?
5. Kto nakoniec zachránil kozliatka?
6. Čo sa stalo s vlkom?

2. Motivačno – invenčná fáza

(didaktická funkcia – zozbierať materiál k východiskovému textu)

3. Kocka

U pripraví pre Ž kocku. Na každú stranu kocky napíše postavu z rozprávky. Ž hodia kockou, a na ktorej postave sa kocka zastaví, tak musia v priebehu 10 sekúnd povedať, čo ich v súvislosti s touto postavou napadne. Nápady zapisuje U na tabuľu.

2. FÁZA: UVEDOMENIE SI VÝZNAMU

Metódy: lexikálno-štylizačné cvičenie, dialogizované čítanie, interpunkčné cvičenie, fonetické cvičenie, popletená rozprávka

1. Motivačná fáza

(didaktická funkcia – motivovať vyvodenie nového pojmu)

4. Lexikálno-štylizačné cvičenie

Povedzte ako vám prikazujú rodičia, keď od vás chcú, aby ste niečo urobili.

2. Expozičná fáza

(didaktická funkcia – objavovanie nových poznatkov a súvislostí)

5. Dialogizované čítanie

Ž prečítajú text na základe rozdelených úloh. Sústredia sa na moduláciu hlasu, zachovanie tempa a prízvuku. Postavu, ktorú čítajú - sa snažia čo najviac vryť do svojej pamäti.

6. Interpunkčné cvičenie

- a, V texte farebne vyznačte rozkazovacie vety.
- b, Inou farbou vyznačte znamienko na konci týchto viet.
- c, Pri každej vete povedz, čo koza prikazuje kozliatkam robiť.

U vysvetlí, že rozkazovacou vetou rozkazujeme, prikazujeme alebo zakazujeme. Vyslovujeme ju rázne. Za rozkazovacou vetou píšeme výkričník.

7. Fonetické cvičenie

Zmeň oznamovacie vety na rozkazovacie:

- a, Kozliatka neotvorí nikomu dvierka, kým sa nevrátim.

b, Vlk kričí na kováča, aby mu ukul tenučký hlások.

c, Kozliatka sa nedajú oklamať.

d, Otvárame našej mamičke dvierka.

8. popletená rozprávka

Keď už Ž majú dobre zvládnutú rozprávku, U skúsi malý experiment. Ž prečíta rozprávku tak, že kladné postavy sa zmenia na záporné a naopak. na konci Ž povedia, ktorá verzia rozprávky sa im páči viac a prečo.

3. FÁZA: REFLEXIA

Metódy: príbeh podľa obrázkov, pravopisné cvičenie, dramatizácia, kompozično-štylizračné cvičenie, mimočítankové čítanie

1. Fixačná fáza

(didaktická funkcia – aplikácia nových poznatkov)

9. Príbeh podľa obrázkov

Ž si prezrú pozorne obrázky z rozprávky. Zoradia ich tak, ako majú za sebou správne nasledovať. Rozprávku prerozprávajú.

10. Pravopisné cvičenie

Napište zoznam vecí, ktoré deti nesmú robiť, keď sú samé doma.

Použite rozkazovacie vety.

11. Dramatizácia

Ž si rozdelia úlohy a pokúsia sa rozprávku zahrať. V rozprávke budú vystupovať tieto postavy: koza, sedem kozliatok, vlk, mlynár, kováč

- ak si Ž dokážu zapamätať repliky, necháme ich, aby sa ich naučili naspamäť.

- ak nie, budú improvizovať

2. Štylizračná fáza

(didaktická funkcia – produkovať vlastné nápady)

12. Kompozično-štylizačné cvičenie

Skúste vymyslieť iný koniec rozprávky. Nahraďte posledné dva obrázky. Nakreslite nové obrázky do písanky a porozprávajte rozprávku s novým koncom.

3. Zážitková fáza

(didaktická funkcia – stimulovať čitateľský zážitok)

13. Mimočítankové čítanie

Ž si vyberú jednu rozprávku, ktorú by sme si mohli v škole zahrať. Ich úlohou bude nakresliť k danej rozprávke obrázky a prerozprávať pomocou nich príbeh. Ak obrázky dobre nakreslia, budú podľa nich rozprávku schopní prerozprávať aj ostatní spolužiaci.

Záverečná časť: **SYMBOLY**

U ukáže Ž rôzne symboly, ktoré určitým spôsobom charakterizujú nejakú rozprávku. Ž sa snažia odhaliť názov diela a zároveň hlavnej postave v tomto diele niečo prikázu urobiť. Ak nevedia uhádnuť, U im dá pomocné slovo, alebo zahrá pantomímu.

(hrašok – Janko Hraško, vajíčko – Ako išlo vajce na vandrovkú, repa – Dedko repu zasadil, červená čiapka – Červená čiapočka, hrnček – Hrnček, var!)

- zhodnotenie vyučovacej hodiny
- rozhovor so Ž o tom, čo sa im páčilo alebo nepáčilo
- poďakovanie za príjemnú atmosféru

VLK A KOZLIATKA

(upravený text)

Rozprávač: Bola raz jedna stará koza a tá mala sedem kozliatok. Starala sa o ne ako každá mať. Žili spolu v malej chalúpke. Jedného dňa koza vraví:

Koza: „Kozliatočka, detičky, idem hlboko do hory natrhať šťavnatej trávičky. Nikomu neotvárajte, kým sa nevrátim! Len vtedy otvorte, keď sa vám takto ohlásim: kozičky, kozičky, otvorte mi dverka! Nesiem vám na rožkoch sienka, v pyšteku vodičky a v cecíčkoch mliečka! Len vtedy mi otvorte!“

Kozliatka: „Áno, mamička!“

Rozprávač: Kozliatka mamke prisľúbili, že budú poslušné a nikoho nepustia. Koza odišla, ale vlk si to všetko pod oblôčkom vypočul a keď už bola preč, začal na dvere klopať.

Kozliatka: „Kto je tam?“

Vlk: „To som ja, vaša mamička, z hory som prišla. Nesiem vám na rožkoch sienka, v pyšteku vodičky a v cecíčkoch mliečka!“

Rozprávač: Kozliatka sa však nedali oklamať.

Najstaršie kozliatko: „Ty nie si naša mamička. Naša mamička má iný hlas, tenučký, jemnučký, nie taký hrubitánsky ako ty. Ty si vlk a my ťa nepustíme!“

Kozliatka: „Veru, nepustíme, nepustíme!“

Vlk: „Počkajte, len počkajte, veď vy mi hneď otvoríte!“

Rozprávač: Vlk sa zvrtol a utekal ku kováčovi.

Vlk: „Kováč, kováč, nože mi ukuj tenší hlas, dobre ti zaplatím!“

Kováč: „Ej, prečo, nie, len ho sem na nákovadlo!“

Rozprávač: Kováč zobrať kladivo a tak mocne tresol zbojníkovi po kotrbe, že ten hneď natenučko zapišťal. Naradovaný vlk sa rozbehol ku chalúpke.

Vlk: „Kozliatočka, kozliatočka, otvárajte, to som ja, vaša mamička. Nesiem vám na rožkoch sienka, v pyšteku vodičky a v cecíčkoch mliečka!“

Kozliatka: „To je naša mamička, pustime ju dnu!“

Najstaršie kozliatko: „Nie, ty nie si naša mamička. Neveríme ti! Vystrč do okienka labku, podľa nej mamičku spoznáme!“

Rozprávač: Vlk ukázal obrovskú chlpatú tlapu a kozliatka hneď vedeli, koľko udrelo.

Kozliatka: „Ty nie si naša mamička! Naša mamička má labku bielučkú a jemnučkú, ty si vlk!“

Vlk: „Počkajte, len počkajte, veď vy mi hneď otvoríte!“

Rozprávač: Vlk sa zvrhol a utekal ku mlynárovi.

Vlk: „Mlynár, mlynár, nože mi labky pomúč, dobre ti zaplatím!“

Mlynár: „Ej, prečo nie, len ich sem daj!“

Rozprávač: Napajedený vlk sa rozbehol opäť ku chalúpke, črevá mu od hladu skrúcalo a v chalúpke sa mladučká kozľacina ukrýva.

Vlk: „Kozliatočka, kozliatočka, otvárajte, to som ja, vaša mamička. Nesiem vám na rožkoch sienka, v pyštku vodičky a v cecíčkoch mliečka!“

Kozliatka: „Otvorme, to je naša mamička!“

Rozprávač: Kozliatka dvierka otvorili a vlk ich po jednom pochytil. Len to najmladšie kozliatko sa ukrylo do pece a tam sa už vlk nespratal. Našťastie, práve v tej chvíli sa mamka-koza vrátila a zbadala to nešťastie.

Koza: „Ach, deti moje, čože ste ma nepočúvali!“

Rozprávač: Koza položila košík na zem a rozbehla sa so sklonenou hlavou a vystrčenými rohami. Nabrala vlka a odhodila ho ďaleko od domu. A zahanbený vlk utiekol preč. Na svoje detičky sa už nehnevala a povedala im:

Koza: „Výborne, miláčikovia! Som na vás pyšná! Ale už nikdy nesmiete nikomu otvárať dvierka. Lebo nabudúce nemusím prísť včas.“

OPICA

Jazyk. téma: Tvrdé a mäkké spoluhlásky

Sloh. téma: Rozprávanie podľa série obrázkov

Liter. téma: Tvorba slovenských autorov: „Opica“

VZDELÁVACIE CIELE

Jazyková zložka: **poznávací** – zopakovať písanie i/í a y/ý po mäkkých a tvrdých spoluhláskach

komunikačný – správne vysloviť tvrdé a mäkké spoluhlásky

formatívny – rozvíjať potrebu slušného správania a pochopiť jeho význam

Slohová zložka: **poznávací** – upevniť si slohový postup - rozprávanie

komunikačný – rozprávať príbeh pomocou série obrázkov v časovej nadväznosti

formatívny – rozvíjať tvorivé myslenie žiakov

Literárna zložka: **poznávací** – poznať tvorbu Kristy Bendovej

komunikačný – precvičiť správne hlasné čítanie s dôrazom na výslovnosť i/í; y/ý

formatívny – vedieť ako sa správať v zoológickej záhrade

Metódy: doplňovačka, hlasné motivačné čítanie U, rozhovor, hlasné čítanie Ž, cinquain, kognitívne cvičenie, pravopisné cvičenie, morfológické cvičenie, kognitívne cvičenie – rozdelenie hlások, lexikálno-syntaktické cvičenie, aplikatívne cvičenie, reprodukcia, kompozično-štylizáčné cvičenie, mimočítankové čítanie, omaľovanka

Pomôcky: text: „Opica“, obrázky, omaľovanka, tabuľa, kriedy

Typ vyučovacej hodiny: Integrované projektové vyučovanie

ŠTRUKTÚRA INTEGROVANÉHO PROJEKTU

Organizačná časť: - príprava pomôcok

- pozdrav
- zápis do triednej knihy

1. FÁZA: EVOKÁCIA

Metódy: dopĺňovačka, hlasné motivačné čítanie U, rozhovor, hlasné čítanie Ž, cinquain

Motivácia: DOPLŇOVAČKA

Úlohou Ž je vylúštiť tajničku, z ktorej sa dozvedia názov dnešného literárneho textu.

Zviera, ktoré má chobot.

Znáša vajíčka.

Zviera s dlhým krkom.

Veľmi maličké usilovné zvieratko.

Čierno-biele pruhované zviera.

1. Zážitkovo-intrepretačná fáza

(didaktická funkcia – vyvolať zážitok z umeleckého textu, aktivizovať myslenie Ž)

1. Hlasné motivačné čítanie U

Na dnešnej hodine si prečítame text s názvom „Opica“ od Kristy Bendovej. U text číta s dôrazom na správny slovný prízvuk, najmä slov s predložkami a ťažko vysloviteľných slov.

2. Rozhovor

- a, Aký je názov príbehu?
- b, Kto napísal tento príbeh?
- c, Ktorým slovám ste nerozumeli?
- d, Ako sa volali deti?
- e, Boli ste už niekedy v zoolologickej záhrade?
- f, Ako sa musíme správať v ZOO?

3. Hlasné čítanie Ž

Ž prečítajú text ešte raz. Snažia sa ho prežiť a potom zhodnotia tento text.

2. Motivačno – invenčná fáza

(didaktická funkcia – zhromaždiť materiál k východiskovému textu)

4. Cinquain

Podstatou cinquainu je naučiť Ž zhrnúť informácie a zachytiť myšlienky do niekoľkých slov.

1.riadok: - jednoslovné pomenovanie témy (podstatné meno)

2.riadok: - dvojslovný opis témy (dve prídavné mená)

3.riadok: - trojslovné vyjadrenie deja, činnosti (tri slovesá)

4.riadok: - štvorslovné vyjadrenie pocitu, emocionálneho vzťahu k téme

5.riadok: - jednoslovné synonymum vyjadrujúce podstatu

2. FÁZA: UVEDOMENIE SI VÝZNAMU

Metódy: kognitívne cvičenie, pravopisné cvičenie, morfológické cvičenie, kognitívne cvičenie – rozdelenie hlások, lexikálno-syntaktické cvičenie

1. Motivačná fáza

(didaktická funkcia – motivovať vyvodenie nového pojmu)

5. Kognitívne cvičenie

Prečítaj slabiky, v ktorých sa po tvrdej spoluhláske píše y, ý, a slabiky v ktorých sa po mäkkej spoluhláske píše i, í.

hy	chý	ky	gy	dý	ty	ný	ly				
či	dží	ši	ží	cí	dzi	jí	di	tí	ni	lí	

U vyvodí – *Tvrde spoluhlásky sú:* h, ch, k, g, d, t, n, l. Po tvrdých spoluhláskach väčšinou píšeme y alebo ý. *Mäkké spoluhlásky sú:* č, dž, š, ž, c, dz, j, ď, ť, ň, ľ. Po mäkkých spoluhláskach väčšinou píšeme i alebo í.

2. Expozičná fáza

(didaktická funkcia – objavovanie nových vedomostí a súvislostí)

6. Pravopisné cvičenie

Vypíš z viet slová, v ktorých je po tvrdej spoluhláske y/ý a po mäkkej spoluhláske i/í.

Fero chytro utekal za opicou. Spoločne sa chystali hodiť hrebeň. Dokázali by to robiť celý týždeň. Ale kto by chodil do školy? Fero má modré oči. Zažil nejednu zaujímavú príhodu. Nikdy ich nikomu nepovie.

7. Morfológické cvičenie

Slová, ktoré ste vypísali rozdeľte na podstatné mená, prídavné mená a slovesá.

Podstatné meno

Prídavné meno

Sloveso

8. Kognitívne cvičenie – rozdelenie hlások

a, Zo slov vypíš mäkké spoluhlásky:

Anča, škrabala, tiež, jedna, ceruzka, Maťo

b, Zo slov vypíš tvrdé spoluhlásky:

druhú, klietka, Gitka, podala, natupírovala

9. Lexikálno-syntaktické cvičenie

Vyber vhodné slová a doplň ich do viet.

a, Boli sme na výlete	v zoológickej	dýchať	hymna
b, Opici dal Fero	kyslú	kyticu	kývať
c, Maťo vytrhol zo zápisníka	zuby	lístok	hrebeň
d, Fero vyceril na opicu	šelma	napísať	zuby

3. FÁZA: REFLEXIA

Metódy: aplikatívne cvičenie, reprodukcia, kompozično-štylizáčne cvičenie, mimočítankové čítanie

1. Fixačná fáza

(didaktická funkcia – aplikácia nových vedomostí)

10. Aplikatívne cvičenie

Doplň to textu správne písmeno: i/í; y/ý

Deti išli na školsk... v...let do zoolog...ckej záhrad... Videli tam šelmy aj nešelmy a zastali pred jednou nešelmou – op...cou. Sedela vo veľkej klietke, škrabala sa za uchom, prezerala si det... A deti si prezeral... op...cu.

Fero vyceril na opicu zub... a zavrčal. Opica v...cerila zuby na Fera a zavrčala. Anča si s hrebeňom natup...rovala vlas... a podala hrebeň opic... Opica sa natupírovala vlasy a hod...la hrebeň do Anče. Gitka sa pozrela do zrkadielka a podala ho opici. Opica sa tiež pozrela do zrkadielka a tresla ho o zem. Asi sa nepáč...la sama sebe.

Potom Maťo v...trhol zo zápisn...ka l...stok a ceruzkou nap...sal: „T... sa správaš ako človek.“ Podal papier aj ceruzku opici. Pozrela, nasl...nila ceruzku a na druhú stranu čosi napísala. Potom podala lístok Maťovi. A prekvapené deti čítal...: „Vy sa správate ako opice!“

11. Reprodukcia

U vyvoláva Ž, ich úlohou je prerozprávať príbeh, to čo si zapamätali.

Ž povedia aké ponaučenie vyplýva z príbehu

2. Štylizáčna fáza

(didaktická funkcia – produkovať vlastné nápady)

12. Kompozično-štylizáčne cvičenie

- Pozrite si pozorne obrázky
- Aké zvieratko sa na nich nachádza?
- Pokúste sa obrázky dať do správneho poradia a vymyslíte krátky príbeh.

3. Zážitková fáza

(didaktická funkcia – stimulovať čitateľský zážitok)

13. Mimočítankové čítanie

Doma si prečítať inú rozprávku, kde vystupujú zvieratká. Vytvoriť sériu obrázkov podľa ktorých sa spolužiaci pokúsia porozprávať príbeh.

Závěrečná část: OMAĽOVANKA

U rozdá Ž obrázok opice, ktorý si môžu vymaľovať.

zhodnotenie vyučovacej hodiny
rozhovor so Ž, o tom, čo sa im páčilo alebo nepáčilo
poďakovanie za príjemnú atmosféru.

OPICA

(Krista Bendová)

Deti šli na školský výlet do zoologickej záhrady. Videli tam rozličné šelmy aj nešelmy a zastali pred jednou nešelmou – opicou. Sedela vo veľkej kletke, škrabala sa za uchom, prezerala si deti. A deti si prezerali opicu.

Fero vyceril na opicu zuby a zavrčal. Opica vycerila zuby na Fera a tiež zavrčala. Anča si hrebeňom natupírovala vlasy a podala hrebeň opici. Opica si natupírovala vlasy a hodila hrebeň do Anče. Gitka sa pozrela do zrkadielka a podala ho opici. Opica tiež pozrela do zrkadielka a tresla ho o zem. Asi sa nepáčila sama sebe.

Potom Maťo vytrhol zo zápisníka lístok a ceruzkou napísal: „Ty sa správaš ako človek.“ Podal papier aj ceruzku opici. Pozrela, naslinila ceruzku a na druhú stranu čosi napísala. potom podala lístok Maťovi. A prekvapené deti čítali: „Vy sa správate ako opice!“

ZÁVER

Tento projekt ukazuje novú cestu spôsobu humanizácie vyučovania na prvom stupni ZŠ. Humanizácia v školstve pre učiteľa prináša také možnosti realizácie ako je učiť žiakov tvorivo, neobmedzene a využívať schopnosti a zručnosti žiakov efektívne. Mnoho učiteľov má z integrovaných projektov strach, najmä či dokážu prepojiť všetky tri zložky správne, ale práve takýmto integrovaným vyučovaním dosiahneme tie ciele, ktoré sme si stanovili.

Text ako taký už nie je dominantný len v literárnej výchove a neslúži primárne len na osvojovanie a zdokonaľovanie techniky čítania. Okrem toho texty v čítankách sú síce starostlivo vyberané, ale predstavujú len časť detskej literatúry, preto ďalšou výhodou je, že učiteľ môže pracovať aj s aktuálnymi, novými textami, ktoré vychádzajú v súčasnosti a tak sú najbližšie súčasným deťom.

